

İKTİDAR SEÇKİNLERİ

Arş. Gör. Muhammed Yusuf ERTEK¹

YAYIN TANITIMI

MILLS, C. Wright (2017). *İktidar Seçkinleri*, Çev: Prof. Dr. Ünsal OKSAY, İnkılâp Kitabevi, ISBN: 978-975-10-3821-0, 663s.

Bu çalışma ile Charles Wright Mills'in "İktidar Seçkinleri" ismiyle Türkçeye kazandırılan kitabının içeriği, kitabın biçimi, çevirmen ve kitabın içeriği gibi başlıklar altında bir kitap incelemesi ile kitabın bölümlerine dair bir içerik kritiği yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca kitabın sahip olduğu hacme binaen bir okuma tavsiyeleri kısmı ve pekiştirmeye yönelik tavsiye de çalışmaya eklenmiştir.

Kitabın Biçimi

İktidar Seçkinleri, kitabı 1956 yılında Oxford Üniversitesi Yayınlarından "The Power Elite" ismiyle yayınlanmıştır. The Power Elite, 2019 yılında "İktidar Seçkinleri" ismiyle İnkılâp Yayınevi tarafından yayın hakkı alınarak basılmıştır. Bu çalışmada incelenen ve içerik kritiği yapılan kitabın basım yılı 2021 yılıdır. Kitabın çeviri görevini Ünsal OKSAY üstlenmiştir. Kitap 663 sayfadır. Kitap santimetre bazında, 21,3 x 13,3 x 3,8 ebatlarındadır.

Yazar Hakkında

Yazar Charles Wright Mills, 1916-1962 seneleri arasında yaşamış Amerikalı bir sosyologdur. Akıcı bir dil ve iğneleyici bir anlatıma sahiptir. Ele aldığı konuların önem kazanması, bugün de C. W. Mills'in önemini artmasının sağlamıştır. Demokrasiye ve birey olarak insanın "onur" taşıması gerektiğine inanır. Mills, bir sosyolog, eleştirci, yazar ve hümanist olarak anılır. C. W. Mills'in "Sociological Imagination (Sosyolojik Düşünce veya Sosyolojik Tahayyül isimleriyle çevrilmiştir), White Collar (Beyaz Yakalılar) isimli eserleri yanında en bilindik eseri The Power Elite (İktidar Seçkinleri) kitabıdır. İktidar Seçkinleri, C. W. Mills'in sosyolojisinin bir olgunluk eseri olarak nitelenebilir.

Çevirmen Hakkında

Kitabın çevirmeni Ünsal Oksay 1939 yılı, Urfa doğumludur. Balıkesir Lisesi'nden sonra Ankara Siyasal Bilimler Fakültesini bitirmiştir. Bir dönem UNESCO bursuyla Standford Üniversitesinde İletişim Araştırmaları Merkezi'nde eğitim almıştır. Türkiye'de iletişim biliminin kurucularından kabul edilir. 1968'de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne bağlı olan İletişim Fakültesi'ne geçmiştir. 1973 yılında "Azgelişmişlik Açısından Kültür Değişmeleri" tezi ile siyaset bilim doktoru, 1982'de "19. Yüzyıldan Günümüze Kitle İletişimin Kültürel İşlevleri: Kuramsal Bir Çalışma" teziyle doçent, 1988'de "Çağdaş Fantazy Popüler Kültür Açısından Bilimkurgu ve Korku Sineması" yapıtı ve diğer çalışmaları ile profesör olmuştur. 2002 yılında emekliliğinin ardından çeşitli vakıf üniversitelerinde görev almıştır. Oksay, 2009 yılında vefat etmiştir.

Kitabın İçeriği

Kitap Amerikan toplumundaki iktidar seçkinlerinin kimler olduğu, nasıl iktidar seçkini olduklarını, iktidar seçkinliğinin neyi ifade ettiğini, iktidar seçkinlerinin yetkilerinin ve gücünün boyutlarını incelemeye çalışır.

Kitap, "Anmak İstediklerim" başlığı yanında 15 bölüm ve her bölümün bir alt bölümü niteliğinde toplam 84 kısımdan oluşmaktadır. Kitapta bir "Sonuç" başlığı veya benzeri alışıldık

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Araştırma Görevlisi, muhammedyusufertek@sdu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8167-7723.

bir son bölüm bulunmamaktadır. Kitabın her bölümüne bir numara ve isim, her kısmına ise sadece bir numara verilmiştir. Kitabın bölümlerinin isimleri ve sahip olduğu kısımların sayısı parantez içinde aşağıdaki gibidir:

1. Üst Çevreler (8 kısım)
2. Yerel Sosyete (5 kısım)
3. Metropolitan 400 (5 kısım)
4. Ünlüler (5 kısım)
5. En Zenginler (6 kısım)
6. Üst Yöneticiler (6 kısım)
7. Şirket Dünyasındaki Zenginler (5 kısım)
8. Savaş Beyleri (7 kısım)
9. Askerlerin Nüfuzu (7 kısım)
10. Siyaseti Yönetenler (3 kısım)
11. Denge Teorisi (5 kısım)
12. İktidar Seçkinleri (7 kısım)
13. Kitle Toplumu (6 kısım)
14. Tutucu Düşünce (5 kısım)
15. Üst Ahlaksızlık (4 kısım)

Kitapta ilgili bölüme ait dipnotlar her bölümün sonuna ayrı ayrı eklenmiştir.

Bölümlerin İçeriği

Kitabın ilk bölümü olan “Üst Çevreler” kısmen bir giriş niteliği taşımaktadır. Yazar kitabın bu bölümünde toplumu üst, orta ve alt sınıf biçiminde tabakalara ayırarak incelemektedir. “İktidar Seçkinleri” dediği grubun aldığı kararların da almadığı kararların da önemi vurgulanmaktadır. Buna göre Devlet, şirketler ve ordu hiyerarşisi içinde “anahtar” niteliğinde birtakım konumlar vardır. ABD’de iktidar ve egemenlik, ekonomik, siyasal ve askeri alanda yığılmış haldedir. Öte yandan aile, eğitim ve din sosyal kurumları artık eskisi kadar toplum üzerinde etkili değildir. Bu kurumlar adeta orduya, şirketlere (ekonomiye) ve siyasal yönetim mekanizmasına hizmet eder haldedir.

Amerikan toplumunun iktidar seçkinlerini; ekonominin zenginleri, siyasal yönetim mekanizması ve ordudaki üst düzey askerler meydana getirmektedir. Bu çevreler sahip oldukları para, prestij, iktidar ve yaşam biçimleri ile değerlendirilebilir. Çoğu sıradan insanın sahip olmadığı imrenilecek bir hayata sahiptir. Fakat C. W. Mills, seçkin olmak için bunlara sahip olmak gerekmediğini, seçkin olarak da bunlara sahip olunabileceğini belirtmektedir. Seçkin olmak, sayılan şeylere sahip olunabilmesi için bir üs niteliğindedir.

Servet, iktidar seçkinlerinin bulunduğu kurumlar aracılığıyla elde edilmektedir. C.W. Mills’e göre kapitalist düzende, siyaset servete giden yolda pek çok anahtarı elinde bulundurmaktadır. Prestij sahibi olabilmek ise toplumsal yapının önde gelen kurumsal birimlerine bağlı olabilmekten geçmektedir. Servet, iktidar ve prestij, ne kadar büyükse daha büyük prestij elde etme olanağı o denli artmaktadır.

İktidar seçkinlerinin birbirlerinden haberdar olduğu düşünülür. Fakat bu sınıf içinde olanlar bir sınıfın üyesi olduklarının farkında değildir. Yine de bu sınıftan olanlar, birbirlerinden hoşlanırlar, aralarında kolay anlaşır, birbirleriyle evlenir ve benzer düşünce yapılarına sahiptir.

Amerikan toplumunun Avrupa’daki gibi bir feodal dönemden geçmemiş olması iktidar seçkinlerinin oluşumunda son derece önemli bir etkidir. Çünkü Amerikan toplumunda burjuvaziye karşı çıkacak bir aristokrat ya da asiller sınıfı olmamıştır. Dolayısıyla burjuvazi hem servet hem iktidar hem de prestij alanında en başından itibaren bir tekel olabilmıştır. Böylece, Amerikan toplumundaki üst tabaka “orta sınıf” üyesi kimselerin yükselmesiyle oluşmuş bir tabaka olarak belirtilmektedir.

Üst tabakaya yönelik lehte veya aleyhte bazı düşünceler ortaya çıkmaktadır. C. W. Mills bunların Hıristiyanlık geleneği ile bağlantısını vurgular. Buna göre, seçkinlerden olmayan bu

tarz moral düşünceler, daha aşağı toplumsal konumlara mahkûm edilenlerin daha yüce insanlardır. Bu gibi fikirler alt tabakada memnuniyetle karşılanır. Çünkü hem üst tabakayı eleştirmek hem de bir gün üst tabakaya erişmek noktasında bu düşünceler ümitleri yaşıtmaktadır.

İktidar seçkinlerinin tam olarak kimler olduğunun ifade edilebilmesi için toplumdaki görünürlükleri ve etkileri incelenmelidir. C. W. Mills, herkesin aynı tarihi yaşadığını fakat tarihe aynı oranda yön vermediğini söylemektedir. Dolayısıyla ordudaki bir çavuş ile Pentagondaki general, bir seyyar satıcı ile holding sahibi ve bir şerif yardımcısı ile ABD başkanının kararları aynı ölçüde etki etmeyecektir. Bu yüzden bu çizginin nereden çekildiği, iktidar seçkinlerinin kimler olduğu veya olmadığına dair bilginin ayrıntısını da ortaya koyacaktır.

C. W. Mills, toplumu etkileyen büyük kararların sayıca küçük çevreler tarafından verilen kararlar olduğunu belirtmektedir. ABD'nin attığı atom bombaları, Kore Savaşı ve II. Dünya Savaşına girme kararları bu gibi kararlardır. Üstelik bu gibi kararlar, büyük oranda tarihin her döneminde de zaten böyle oluşmaktadır. Dolayısıyla, C. W. Mills, tarihi etkileyen büyük kararların arkasında merkezileşmiş bir iktidar ordusunun varlığına işaret etmektedir.

C. W. Mills iktidar seçkinlerini işaret ettikten sonra, seçkinlerin bağlı olduğu kurum ya da kuruluşların işleyişlerini hatırlatır. İktidar seçkinleri, bu "ihtiyaçları" göz önünde bulundurmalıdır. Veyahut bu kişiler oynamakla yükümlü oldukları rollerine uygun kararlar almalıdır. Böylece İki soru ortaya çıkmaktadır. *Seçkinler rollerini kendileri mi saptar ve belirler? Veya seçkinlerin iktidarlarını, içinde yer aldıkları kurumların onlara yüklediği roller mi belirler?* C. W. Mills bu soruya kaderci bir bakışla veya salt iktidar seçkini iradesiyle gerçekleştirdiği yanıtının verilmesinin, yeterli olmayacağı ve yüzeysel düzeyde kalacağı inanmaktadır. Çünkü bazı iktidar seçkinleri, düpedüz kendilerine verilen rollerin adamı olmaktadır. Bazıları ise rollerini kendileri belirlemek istemektedir. Rollerin adamı olanları tarih ve mevcut literatür zaten yazmaktadır. Rollerini kendileri belirleyenler ise Hitler'in kendini "lider ve şansölye" ilan ettiği anda, Roosevelt'in ABD'yi II. Dünya Savaşına sokma kararında veya Truman ve etrafındakilerin Japonya'ya atom bombasını atma kararında ortaya çıkmaktadır. C. W. Mills, işte bu iktidar seçkinlerinin, artık sadece kendi rollerini değil, milyonlarca başka insanın icra edecekleri rolleri de belirlediğini ortaya koymaktadır.

C. W. Mills, birinci bölümün ilk yedi kısmında yaptığı bu değerlendirmelerinin ardından, Amerikan toplumundaki iktidar seçkinlerinin iradelerinin nereye kadar uzandığını ve nerelerde kısıtlandığının bilinmesini önemli bir sorun alanı olarak görmektedir.

C. W. Mills'e göre, kitabının birinci bölümün ilk yedi kısmında, tarihin tümüyle mevki ve kimlikleri hemen anlaşılabilir bir grup "kötü" veya "kahramanın" eseri olarak görmek, bu görüşe sahip olanların bir kaçış noktasıdır. Çünkü *toplum yapısındaki değişimlerin zamanla nasıl olup da çeşitli iktidar seçkinlerine olanaklar hazırladığını ve söz konusu iktidar seçkinleri gruplarının bu olanaklardan nasıl yararlandıklarını veya yararlanmadıklarını anlayabilmek ve bu hususun üzerine düşünmek* gerekir. Aksi görüşlere sığınmak, bir kaçmak eğilimidir. C. W. Mills'e göre; tarihi kötülerin eseri veya tesadüf ile kaderin eseri olduğuna dair görüşlerin ikisi de toplumdaki iktidar olgusunu anlamaktan kaçmaktır. İktidar sahibi kimselerin, toplumda neleri nasıl yaptıklarını anlamaktan kaçınmaktır.

C. W. Mills, birinci bölümde yukarıdaki gibi bir çerçeve içinden okuyucusuna kitabın geri kalanındaki hususların ipuçlarını verir. Ardından birinci bölümün son kısmında (8. kısım) kitabın ilerleyen bölümlerinde ele alacağı konular hakkında bilgi vermektedir.

Kitabın ikinci bölümü olan "Yerel Sosyete" başlığında, Amerikan toplumunda küçük kasabalar veya küçük kentlerde yer alan zengin aileler ele alınmaktadır. İlgili aileler o yörenin insanı tarafından tanınır, yerel gazetelerde çıkarlar, radyo veya gazete sahibidir. Bölge için önemli birer işverendir. Yerel sosyete arasında yakın ilişkiler vardır ve sınıf bilincine sahiptir. C. W. Mills bu bölümde, kitabın tamamında olduğu gibi bizzat yaptığı bir saha araştırmalarının nitel ve nicel verileri ile kamuoyundaki dergi ve/veya haberlerin verilerini kullanarak savını güçlendirmektedir. Protestan ahlakının yerel sosyete bazında hayat tarzını nasıl etkilediği, bu bölümde ele alınır.

Kitabın üçüncü bölümü olan “Metropolitan 400” başlığında Mills, Amerikan toplumunda Avrupa’daki Paris, Londra, Roma gibi bir ulusal bir kent merkezi olmadığından, fakat yine de ABD’nin büyük kentlerinden bir birlik ve beraberlik içinde olan üst sınıfın oluşumundan bahsetmektedir. Amerikan toplumu gibi bir göçmenler toplumu için, pek fazla kuşak geriye gidiş söz konusu değildir. Nitekim Amerikalılar da soy zincirine önem vermemektedir. C. W. Mills bu üst sınıfların bir araya geldikleri kulüpleri ele almaktadır ve onların birer “statü asansörü” işlevi gördüğünü bu bölümde anlatır. Yerel sosyete olduğu gibi bu üst sınıfın da hayat tarzında Protestan ahlakının etkisi görülmektedir. Nitekim bu üst sınıfın üyeleri de çoğunlukla ya Protestan veya diğer Protestan sınıflarına (mezheplerine) mensuptur. Metropolitan 400 sınıfının çocukları, eğitimlerini benzer kurumlarda almaktadır. C. W. Mills buraları o sınıfın üyesi çocukların yapacağı evlilikler için birer Pazar yeri olarak nitelemektedir. Bu sınıf üyelerinin benzerlikleri, kurdukları kulüpler ve okudukları okullar vasıtası ile güçlenmektedir.

Kitabın dördüncü bölümü olan “Ünlüler” başlığında, gelgelelim ünlü kişilerin kimler olduklarına girizgahı okuyucuyu karşılamaktadır. C. W. Mills’e göre, Amerikan toplumunda öyle bir noktaya gelinmiştir ki, radyo ya da televizyonlarda, gevezelik yapmaktan başka marifeti olmayan “profesyonel şaklabanlar”; bakanların, devlet adamlarının, ordunun üst kademesindeki komutanların ve büyük sanayi kuruluşlarının başındaki yöneticiler gibi kişilerin büyük hayranlıklarını kazanırlar. Ünlülerin ortaya koyduğu “yıldız sistemi”, ünlülerin aralarında kurduğu sınıf bilincini anlatmaktadır. Bu sınıf bilincinin oluşturulduğu yegâne mekân ise “Cafè Sosyetesidir”. “Amerikan Güzeli” olmak isteyen kızlar, buralara katılmaktadır. Onlar ünlü olmak isteyen Amerikan kızlarıdır. “Masrafı şirketten ödenen kadınlar” bir süre sonra ünlüler dünyasındaki yerlerini alır. Masrafları şirketine ödetmek, nihayetinde kârlı bir iş haline gelmektedir. Fakat madalyonun bir de öbür yüzü vardır. Toplumun alt tabakası veya fakirler için bambaşka bir boyut söz konusudur. Amerikan güzellerinin Cafè sosyetesinde yaptıkları ile, diğer genç kızların yaptıkları aynı nitelikte olsa da toplum için aynı görünümde olmayacaktır. “Amerikan Kadını” seçilen kızlar başarı elde ederken, diğerlerinin yaptıkları günah ve günahkârlıktan ötesi değildir. Halka kalırsa günahkâr olanlar, sadece zenginlerin işsiz güçsüz çocukları ile taşradan gelme yoksul kızlardır.

Kitabın beşinci bölümü olan “En Zenginler” başlığında, şaşılacak derecede zengin olanların, Amerikan toplumunun sandığı gibi uzaklarda olmadığı veya yok olup gitmedikleri ele alınır. *Milyoner üreten Amerikan kapitalizmi* bu bakımdan çok iyi durumdadır. C. W. Mills en zenginleri anlatırken “Hırsız Baron” ifadesini kullanır. Hırsız baronlar için *On milyon insandan onar cent çalmak, silah zoruyla banka soyup 100 bin dolar almaktan çok daha kolaydır*. Öte yandan Amerikan toplumu açısından yeteneklilikte tek ölçüt paradır. Hatta şu soru sorulur: *madem bu kadar zekiymişsin, niye zengin değilsin?* C. W. Mills bu bölümde tezini güçlendirmek adına onlarca nicel veriyi paylaşmaktadır. Bunların bazıları kendi çalışmalarının neticeleri iken bazıları ise bölümün dipnotunda işaret ettiği kaynaklardan alınan rakamlardır. Bu bölümde zengin olmak için ilk ve en zor olan kısmın büyük sıçramayı yapmak olduğu anlatılmaktadır. O noktadan sonra para kazanmak da servet edinmek de kolaylaşmaktadır. Öte yandan para kaybetme riski de azalmaktadır. O nokta öyledir ki, *orta sınıftan bir iş adamı 50 bin dolar borca girse, çok güç durumda kalmış demektir. Fakat 2 milyon dolar borçlanmanın yolunu bulan birisine, kredi açan kimseler sırf borcunu ödeyebilirsin diye, tekrar yardım edip para kazanması için elinden tutmaktadır*.

Kitabın altıncı bölümü olan “Üst Yöneticiler” başlığında, şirketlerin başındaki “yönetici ve uygulayıcılar” ele alınmaktadır. Bunlar, eski, kaba ve modası geçmiş işletmecilerin yerine, tarafsız, uzman arabulucular olarak şirket yönetim kademesine gelmişlerdir. Bazıları bunları büyük zenginlerden farklı gruplar görmektedir. Fakat C. W. Mills, onların artık birleşik bir yapıya kavuşmuş, mülkiyet ve ayrıcalıklar dünyasında son derece iç içe girmiş olduklarını ifade etmektedir. Bu yöneticiler, konuşan kendileri olmadıkça dinlemeyi sevmez, kitap okumaz, şiir, tiyatro veya roman ile ilgilenmez, “brifing”leri tercih eden kimselerdir. Bunun aksi olanlar da zaten kendi çevrelerinde şaşkınlıkla karşılanmaktadır. Bu kişilerin bilgi düzeyleri, *toplantı salonlarında ve ilgili dostlarından duyduklarından kapıp öğrendiklerinden* ibarettir. Sordukları sorular nettir; para kazanıldı mı, kazanıldı ise ne kadar ve kazanılmadı ise niçin?

Kitabın yedinci bölümü olan “Şirketler Dünyasındaki Zenginler” başlığında, şirketleşme çatısı altında örgütlenmiş zenginler sınıfı ele alınmaktadır. Bu grup içinde mülkiyet sahibi zenginlerin yanında, aldıkları yüksek ücretler ve gelirler sayesinde ayrıcalıklı bir üst yöneticiler tabakası bulunmaktadır. Bu tabakanın tüm üyeleri temsil ettikleri sınıfın bilincinde olup, vakıflar aracılığı ile nasıl mal varlığı çeşitlendirilir, sürekli hale getirilir ve vergi avantajları nelerdir, çok iyi bilmektedir. Diğer yanda cimriler ve tutumsuzlar ise bölümde ele alınan diğer bir kesimi ifade etmektedir.

Kitabın sekizinci bölümü olan “Savaş Beyleri” bölümünde, ordudaki iktidar seçkinlerinden amiraller ve generallerden bahsedilmektedir. ABD’nin jeopolitik konumu, onu savaşlardan ve eski dünyanın kavgalarından uzak tutmuştur. Karadan önemli bir tehlikesi altında olmayan ABD, donanmasına önem vermiştir. Karadaki ayaklanmaları bastırmada, kara ordusu kadar etkin olmayan donanmada, generaller ve amiraller politik işlere karışma olanağı da bulamışlardır. Fakat sonrasında, Amerikan Kongresi’nde amiral ve generallerin eşleri bile, çay partilerinde çay yerine kahve ikramına nail olma statükosunu elde edebilecek konuma ulaşmışlardır.

Kitabın dokuzuncu bölümü olan “Askerlerin Nüfuzu” başlığında, Amerikan askerleri ile toplumun bağları ele alınmaktadır. Evvelinde toplum seçkinleri ile iletişimi dahi olmayan askerler, artık iktidar seçkinlerinin kardeşi ve hatta ağabeyi olabilecek hale gelmişlerdir. Askerlerin, sivillerle ilişkilerinde ağırlıklarını koyma çabaları, amiral ve generallerin kendi bildiklerini yapma istekleri veya beğenmedikleri kararları hasır altı etmek veya o karara uymama alışkanlıkları bilinmektedir. Fakat pek tabii, ABD’nin yine de askerlere ihtiyacı vardır. Amerikan tarihinde zamanla bu ilişkiler, askerlerin iktidar seçkinleri arasında en güçlü grup haline gelmesini sağlamıştır. Çünkü ABD’nin dünya devleti haline gelmesi ile, ordu ve ordu yetkilileri gerek ülke içinde gerek uluslararası sahada daha önemli konumlara gelmişlerdir. Yüksek rütbeli askerler, dolaysız olarak diplomatik ve siyasal çevrelere girmek durumunda kalmıştır. Bir yandan da orduya aktarılan bütçe de hep büyümüştür. Bu sayede devlet içinde askerin rolü de artmıştır. Askerler, modern savaş nedeniyle isteseler de istemeseler de bu konuma erişmişlerdir. C. W. Mills’e göre *böylece askerler, nasıl ekonomik yönden güçlü bir hale geldiler ise, artık ekonomide de askerlere söz hakkı tanınması gerekmiştir.* ABD’de eğitim kurumu ve üniversitelerin mali ihtiyaçları malumdur. Askerlerin ihtiyaçları ve mali güçleri üniversitelerle ilişkilerinde bir unsur olmaya başladığında ise, eğitim politikaları da bu minvalde gelişmeye başlamıştır. C. W. Mills, askerlerin bu mali gücünü bir de halkla ilişkiler alanında devreye sokmaya başlamasının, düpedüz bir propaganda olduğunu ifade ederek bu bölümü kurgulamaktadır.

Kitabın onuncu bölümü olan “Siyaseti Yönetenler” başlığında, ABD başkanı olabilmenin portresi ele alınır. Mills, bir sosyolog olarak kesin çizgiler çekmeye dikkat eden kalemiyle, ABD başkanlarının portreleri dışında, *diğer yöneticiler ile parti politikacılarının da nasıl bir ortamda yetiştikleri veya yetişmiş olabileceğini* ayrıntısıyla beraber bu bölümde ele almaktadır.

Kitabın on birinci bölümü olan “Denge Teorisi” başlığında, C. W. Mills, liberal görüşü ve halkın buna olan inancını eleştirmek için ayırmıştır. C. W. Mills, görünmez el ve pazar ekonomisinin neyi ifade ettiğini okuyucuya hatırlattıktan hemen sonra, iddia edilen dengeyi eleştirmektedir: *Bir taraf için gerçekten bir denge sağlarken diğer taraf için ise tam bir dengesizlik.* Bunun açıklaması ise arkasından gelmektedir: *Çünkü, toplumda üstün duruma geçebilmiş gruplar, bu egemenliklerinin anlaşılmasında, sarsıntıya uğramaması için elbette ki toplumda adaletli bir iktidar dengesinin bulunduğunu ileri sürecek; buna herkesten önce kendileri inancaktır.* Bu durum uluslararası ilişkilerde de büyük devletlerin küçük devletlere verdiği ahlak dersinde kendini gösterecektir. Hiçbir gerçek ya da tüzel kişilik, bu “*status quo*”yu değiştirmek istememektedir. C. W. Mills bu bölümde ayrıca Amerika’da yerleşmiş olan Spoils System’i (ganimet sistemi)ni de ele almaktadır. Daha sonra ise kongre üyelerinin samimiyetsiz ve çıkara dayanan ilişkileri detaylandırılmaktadır.

Kitabın on ikinci bölümü olan “İktidar Seçkinleri” başlığı, kitabın başında “asıl konumuz” olarak ifade edilen başlıktır. C. W. Mills bu noktaya kadar yüzlerce sayfa kurgusunu inşa etmiş,

akabinde asıl konusunu açıklamaya girişmiştir. Amerikan toplumunda iktidar seçkinlerinin konumunu değiştirecek bir “devrim” yaşanmamıştır. Deniz zırhlıları toplarını saraya çevirmemiş, süngü zoruyla meclis dağıtılmamıştır. Bu tabloda C. W. Mills’e göre Amerikan toplumunun iktidar seçkinleri, dört tarihsel aşamadan geçmiştir. C. W. Mills kitabını kaleme aldığı 1950’li – 1960’lı yılları ise iktidar seçkinleri için beşinci aşama olarak kabul etmektedir. Bu aşamaların önemli dönüm noktaları, I. ve II. Dünya savaşları, New Deal dönemi ve bugün soğuk savaş niye nitelendirilmekte olan dönemdir. C. W. Mills’in yaşadığı dönemin ekonomik sistemi, *devamlı savaş ekonomisi*dir. Artık siyasal yönetim mekanizması yok olmasa bile gücü eskisi kadar değildir. ABD’nin kararları, büyük şirketler ve generaller ile amirallerin çıkarlarının birleştiği alanlarda oluşmaya başlamıştır. Askeri ekonomik ve siyasal iktidar seçkinleri içinde, iktidardan en büyük ölçüde yararlanabilenler, askeri seçkinlerdir. Bu bölümde iktidar seçkinlerinin kimi temsil ettiği sorunu da ele alınmaktadır. İktidar seçkinlerinin psikolojik yönden artık nasıl bir “sınıf bilinci” inşa ettiği, kurdukları network ve sosyal ortamlarından C. W. Mills’in yaşadığı döneme kadar uzanan bir çizgide ele alınmaktadır. Bölümün sonunda, toplumun üst ve orta düzeylerine eğildikten sonra, Amerikan toplumunun büyük bir alanını kapsayan alt tabakalar hatırlatılarak diğer bölüme geçilmektedir.

Kitabın on üçüncü bölümü “Kitle Toplumu” başlığıdır. Amerikan toplumundaki yaygın anlayış “büyük Amerikan kamusu”nun her şeyin önünde geldiği, hiçbir şeyin kamudan büyük ve önem taşımadığı yönündedir. Nitekim siyasal iktidar meşruiyetini; liberal teori taraftarları da iktidar sistemine dair yorumlarının dayanağını, kamudan almaktadır. C. W. Mills, iktidar seçkinlerinin özellikleri ve durumlarını anlaşılmasında, kamu toplumundan kitle toplumuna geçişin büyük önem taşıdığını bu bölümde ifade etmektedir. Bir toplumun kamu toplumu mu, kitle toplumu mu olduğunu gösteren belirgin özelliği başat haberleşme biçimidir. Kamu toplumunda, en önemli haberleşme biçimi, eşit koşullarda taraflar düşünce, görüş ve kanaatlerini ifade edebilecekleri tartışma ortamına sahip olmalarıdır. Kitle iletişim araçları kamu toplumunda tartışma ortamını genişletmek ve canlı tutmakla görevlidir. Kitle toplumundaki en önemli haberleşme biçimi ise eşit tartışmanın dışındadır. Biçimsel iletişim araçlarıyla yapılan ve kamuyu sadece kitle iletişiminin tüketicisi ve kendine verilenin alıcısı sayan bir iletişim söz konusudur. Kitle toplumundaki kamu, kitle iletişim araçları ne veriyorsa, yalnız onu öğrenebilmektedir.

Kitabın on dördüncü bölümü “Tutucu Düşünce” başlığıdır. C. W. Mills kitabının bu bölümünün tamamında, iktidar seçkinleri tezine karşı eleştirilere veya eleştiri gruplarına yönelik kaleme almıştır. C. W. Mills, toplumdaki bazı aydın ve bilim adamlarını bilerek ya da bilmeyerek iktidar seçkinlerinin beğeneceği düşünceler ürettiğini, bunların iktidar kurumuna dair gözlemlere dayanmadığını ve bu faaliyetlerin toplumdaki bireylerin siyasal konulara karşı verdiği önemi azalttığını belirtmektedir. İşte aydınların ve bilim adamlarının bu düşünce yapısı ve tutumları, bu bölümde “tutucu düşünce” başlığı altında irdelenmektedir. Tutucu düşünce sahipleri, kitabın bu bölümünde eleştirilir.

Kitabın on beşinci bölümü olan “Üst Ahlaksızlık” başlığında, C. W. Mills, siyasal ve ekonomik alandaki ahlaksızlık olgusunun toplumun geneli açısından bir sorun olduğu üzerinde durmaktadır. Toplumda, “Para kazanmayı” tek başarı ölçüsü sayılan bir düşünce gelişmiştir. Akabinde bu düşünce, para sahibi olmayanları suçlayacak kadar kötü boyuta ulaşmıştır. Çıkarıcılık ve işini bilir olmaya dayanan ahlak yapısındaki toplumda, vicdan sahibi bireyler yetişmez olmuştur. En kötüsü, artık toplumda bunu önleyebilecek başka bir değer de kalmamıştır. Toplumdaki üst çevreler, topluma örnek olacak niteliklere sahip değildir. Üst çevrelerin, üst düzeye gelebilmiş olmaları, bu kimselerin ahlakî yönden değerli olmalarından değildir. *İnsanlık tarihinde eşi görülmedik bir güç ve iktidar sahibi olan iktidar seçkinleri, bu durumlarını, düpedüz örgütlenmiş bir sorumsuzluk sistemi içinde iş görebilmelerine olanak sağlayan bugünkü Amerikan toplum yapısına borçludur.*

Kitabı Okumaya Yönelik Tavsiyeler

Kitapta C. W. Mills’in tüm bölümleri kaleme alırken aynı tarzı benimsediği görülür. Buna göre her bölümün başında bir ila üç sayfa arasında bir giriş kısmı yer almaktadır. Akabinde yer alan tüm kısımların başlangıcı ve son kısımları ise birer giriş ve sonuç mahiyetindedir. Fakat

bu durum, kitabın yalnızca on beş bölümünün girişi ve seksen dört kısmının başlangıç ve son kısımlarının okunmasının yeterli olacağı algısını yaratmaması gereklidir. Çünkü C. W. Mills'in kurgusunda ele aldığı meseleye dair can alıcı kısımlar, metnin ortalarında birçok nitel ve nicel veri işaret edilerek izah edilmektedir.

C. W. Mills kitabın birçok yerinde aynı kültürü ve tarihi paylaştığı okuyucularının rahatlıkla zihninde canlandırabileceği, lakin çeviriyi okuyan başka iklimlerden insanların ilk etapta bağlam yakalamakta zorlanabileceği birtakım ABD tarihi olay, olgu ve kurumlarını işaret ederek cümle içinde ve bölüm veya kısımların kurgusunda kullanmaktadır. Bunlar okuyucuyu bazı noktalarda defalarca aynı sayfa veya sayfaları okumaya itse de kitabın bütününe bakıldığında bu tarz metinler son derece azınlık durumdadır. Dolayısıyla okuyucunun karşılaştığı bu tarz metinlerde göstereceği sabır kitabı bitirdiğinde alacağı hazzın yanında ehemmiyet arz etmektedir.

Pekiştirmeye Yönelik Bir Tavsiye

C. W. Mills kitabını *The Power Elite*'i 1956 senesinde yayınlamıştır. *İktidar Seçkinleri*'nin çevirmeninin de kitapta işaret ettiği gibi, kitabın ele aldığı konuların güncelliği C. W. Mills'in geçen zamana rağmen önemini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, *The Power Elite*'in yayınlanışından tam altmış bir sene sonra, ABD'nin iktidar seçkinlerinin Afganistan'ın işgali sürecini anlatan bir adeta C. W. Mills'in kurgusunu pekiştiren bir yapıya sahiptir. David Michôd tarafından yazılan ve yönetilen 2017 yapımı "War Machine" isimli filmin bilhassa ilk otuz dakikasında ABD'nin iktidar seçkinleri işlerini yaparken sergilenmektedir. Bu noktada ilgili filmin C. W. Mills'in iktidar seçkinleri tezi bağlamında izlenmesi yahut bir inceleme veya içerik analizinin yapılması, bu çalışma kapsamında tavsiye edilmektedir.